

Kolme toimenpidettä Itämeren pelastamiseksi

Suomen meriluonnon tila on kokonaisuutena heikko ja luontokato etenee. Oikeilla toimilla suunta on käännettävissä: Itämerestä löytyy arvokkaita alueita, upeaa vedenalaista luontoa ja myönteisiä kehityssuuntia.

Seuraavilla toimilla vahvistetaan merialueiden suojelua ja kasvatetaan tiukasti suojeltujen alueiden osuutta osana EU:n biodiversiteettistrategiaa vuoteen 2030. Samalla tavoitteena on lisätä kansalaisten osallistumista suojelutyöhön. Toimet tuottavat kestäviä hyötyjä luonnon monimuotoisuudelle ja yhteiskunnalle.

Esitysten perustana on Biodiversea-hankkeessa tehty Suomen merensuojelualueverkoston kehittämisen tiekartta vuoteen 2030.

Biodiversea LIFE IP on Suomen suurin yhteistyöhanke Itämeren monimuotoisen luonnon turvaamiseksi.

metsa.fi/biodiversea

Keskeiset suositukset

1. Perustetaan valtion merialueille luonnonpuisto.
2. Laaditaan merialueille luonnonsuojelun toteuttamissuunnitelma.
3. Vahvistetaan yksityistä merisuojelua luomalla METSO-ohjelmaa vastaava toimenpideohjelma ja uudistetaan Luontolahja-kampanja.

1. Perustetaan luonnonpuisto valtion merialueelle

Perustetaan Suomen ensimmäinen merellinen luonnonpuisto valtion omistamalle merialueelle. Luonnonpuisto on tiukasti suojeltu alue, jossa ihmistoiminta on rajoitettua ja ensisijaisena tavoitteena on luonnon säilyttäminen mahdollisimman koskemattomana. Tähän soveltuvia, luontoarvoiltaan merkittäviä meriluontoalueita löytyy esimerkiksi uloimmilta saaristoalueilta.

Miksi?

Suomen merialueilla ei ole tällä hetkellä lainkaan luonnonpuistoja. Merellinen luonnonpuisto vastaisi EU:n biodiversiteettistrategian vaatimukseen lisätä tiukasti suojeltuja alueita ja auttaisi Suomea saavuttamaan 10 prosentin suojelutavoitteen vuoteen 2030 mennessä. Luonnonpuisto toimisi myös meriluonnonsuojelun lippulaivana ja vahvistaisi Suomen maabrändiä.

Suurin osa nykyisestä suojelualueverkostosta sallii luonnon tilaan vaikuttavaa toimintaa, mutta luonnonpuistossa meriluonnon arvokkaat alueet säilyvät häiriöttöminä, ilman suoraa ihmisvaikutusta. Alue toimisi vertailu- ja referenssialueena ilmastonmuutoksen vaikutusten seurannassa ja meriluonnon ennallistamisen vaikuttavuuden arvioinnissa.

Miten?

Ajantasaisen tutkimus- ja kartoitustiedon avulla tunnistetaan luonnonpuistoksi soveltuvat alueet. Perustaminen tehdään valtion omistamille merialueille. Rahoituskustannukset katetaan pääosin valtion budjetista. Kustannuksiltaan meriluonnonpuiston perustaminen vaatii vähemmän rahoitusta kuin kansallispuiston perustaminen, koska luonnonpuisto ei edellytä mm. kävijöitä huomioivaa palveluvarustusta.

2. Laaditaan merialueiden luonnonsuojelun toteuttamissuunnitelma

Laaditaan luonnonsuojelulain mukainen koko Suomen merialueen kattava merellinen luonnonsuojelun toteutussuunnitelma, joka koskee sekä valtion että yksityisiä merialueita.

Miksi?

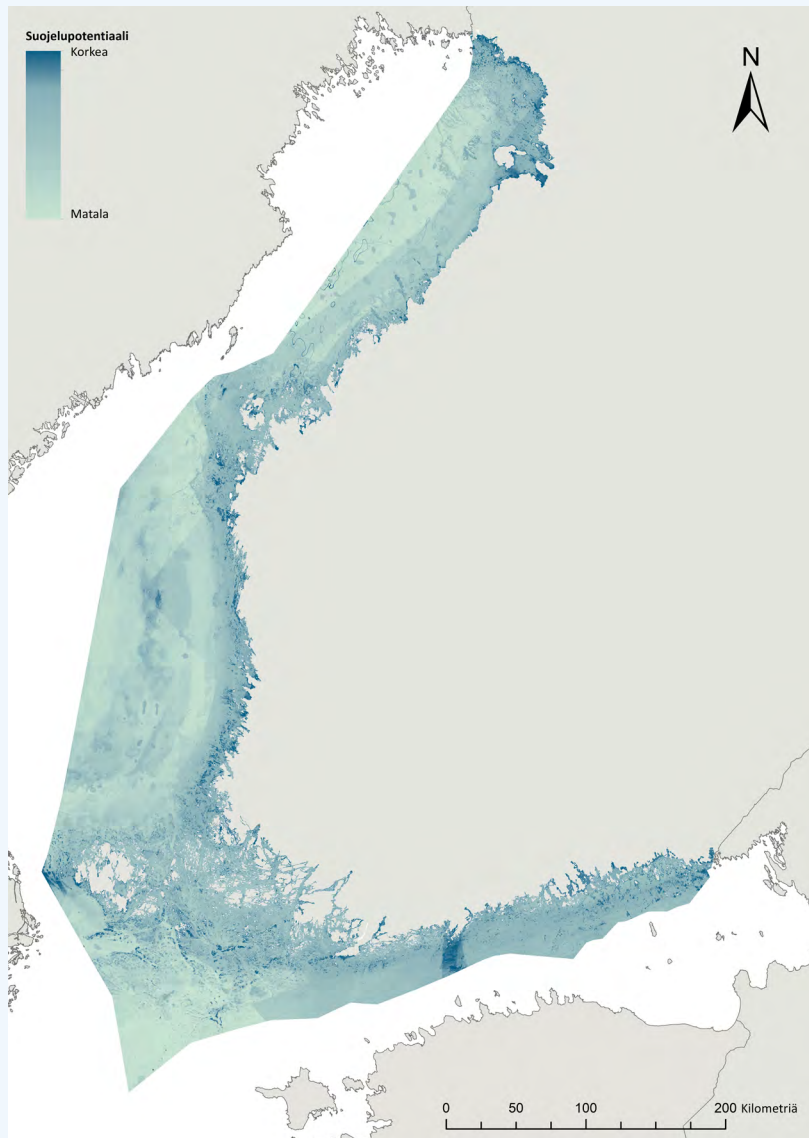
Ilman yhteistä suunnitelmaa suojelu on hajanaista ja tehotonta. Vaikka meriluonnosta on kattava tutkimus- ja kartoitusaineisto, sitä ei hyödynnetä kokonaisuutena.

Suunnitelma kohdentaa toimet luontoarvoiltaan arvokkaimmille alueille ja varmistaa, että niistä muodostuu toimiva verkosto. Samalla se luo kustannustehokkaan perustan päätöksille, tukee ilmastonmuutokseen sopeutumista ja helpottaa merialueiden kestävästä käytöstä.

Miten?

Suunnitelma laaditaan ympäristöministeriön johdolla yhteistyössä viranomaisten, tutkimuslaitosten ja sidosryhmien kanssa.

Kuva: Niko Kallio / Syke

3. Vahvistetaan yksityisten merialueiden suojelua

Luodaan METSO-ohjelman periaatteisiin perustuva merisuojaus-ohjelma ja uudistetaan Luontolahja-kampanja painottamaan merialueita.

Miksi?

Merkittävä osa suojelemattomista vedenalaisista luontoarvoista sijaitsee yksityisillä merialueilla. Suojelutoimia tarvitaan sekä yksityisillä että valtion omistamilla merialueilla. Ohjelman avulla yksityiset maanomistajat saavat selkeät kannusteet ja mahdollisuudet suojella meriluontoa vapaaehtoisesti.

Miten?

Merisuojausohjelman rahoitusta lisätään asteittain, tavoitteena 2 miljoonan euron vuosittainen taso. Lisäksi Luontolahja-kampanjassa valtio sitoutuu suojelemaan vastaavan pinta-alan omilta merialueiltaan. Suojelua toteutetaan yhteistyössä maanomistajien, viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Esimerkki meriluonnon arvoalueiden keskittymistä Suomen merialueella. Erilaisten arvokarttojen pohjalta voidaan tunnistaa suojeluun soveltuvia alueita.

Kuva: Ympäristöministeriö